

Allemansrätten

Foto: Johnér/Hans Bonnevier

Inte störa – inte förstöra det är huvudregeln i allemansrätten. Den tillåter inte vad som helst. Läs här vad som gäller om allemansrätten. Miljöbalken ställer särskilt stränga krav på den som nyttjar naturen i organiserade former.

Lär dig mer om allemansrätt!

På Naturvårdsverkets hemsida hittar du utförlig information inom följande områden:

- bad, båt och is
- camping
- cykling
- eldning
- enskild väg
- hund
- jakt och fiske
- organiserat friluftsliv
- plocka i naturen
- ridning
- stängsel och skyltar
- till fots och på skidor

Respektera hemfriden

Du får ta dig fram till fots, cykla, rida, åka skidor och tillfälligt vistas i naturen om du inte riskerar att skada gröda, skogsplantering eller annan känslig mark. Men du måste respektera hemfriden och får inte passera över eller vistas på privat tomt.

Tomt, som inte alltid är inhägnad, är området närmast boningshuset. Där har de boende rätt att få vara i fred. Om insynen är fri måste du hålla dig på rejält avstånd så att du inte stör. Din vistelse i naturen får inte heller medföra att markägaren hindras i sin verksamhet.

Du som rider måste vara extra försiktig. Risken för markskador är stor, särskilt när man rider i grupp. Rid inte i markerade motionsspår, skidspår, vandringsleder eller över mjuka och ömtåliga marker. Också terrängcykling medför risk för markskador och kräver extra försiktighet. Du får passera genom inhägnad betesmark och liknande bara du inte skadar stängsel eller stör boskapen. Stäng grindar efter dig så att boskap inte kommer lös.

Foto: Ingemar Ahlström

Foto: Ingemar Ahlström

I skyddad natur gäller vanligtvis särskilda regler för tältning.

Camping

Det är tillåtet att slå upp ett tält för något dygn på mark som inte används för jordbruk och som ligger avlägset från boningshus. Ju närmare bebodda hus och ju större risken är att du kan störa någon, desto större anledning är det att be markägaren om lov. Kravet på hänsyn är ännu större vid fri camping med husvagn eller husbil. Sådan camping begränsas för övrigt av Terrängkörningslagen.

Ta med skräpet

All nedskräpning utomhus är förbjuden. En fimp i sommartorr skog kan ödelägga värden för miljoner. Glas, burkar och kapsyler kan skada både människor och djur, och plastpåsar kan orsaka stort lidande om djuren får dem i sig. Ställ därför aldrig soppåsar bredvid ett fullt sopstall.

Eldning

Elda aldrig om det är minsta fara för brand. Vid torrt väder råder ofta eldningsförbud. Kontakta kommunens räddningstjänst (brandförsvaret) eller turistbyrå om du är osäker på vad som gäller. Om du har eldat – släck

ordentligt med vatten. Du kan bli dömd till böter och skadestånd om elden sprider sig.

Elda aldrig direkt på berget. Det spricker sönder och får fula sår som aldrig läks.

Blommor och bär

Du får inte ta t ex kvistar, grenar, näver eller bark från växande träd. Naturligtvis får du inte heller ta buskar eller träd.

Däremot får du plocka vilda bär, blommor och svamp, nedfallna grenar och torrt ris på marken. Vissa blommor är så sällsynta att det finns risk för att de ska utrotas. Sådana blommor är fridlysta och får inte plockas.

Från länsstyrelsen kan du få uppgift om fridlysta växter. Orkidéer är fridlysta i hela landet.

Hundar

Hunden får följa med i naturen, men under tiden 1 mars–20 augusti får den inte springa lös i skog och mark. Då är djurlivet som känsligast och även den fredligaste lilla sällskapshund kan ställa till med stor skada genom sin blotta närvaro. Även under annan tid på året måste du ha din hund under sådan uppsikt att den inte kan skada eller störa djurlivet.

Foto: Ingemar Ahlström

Du får cykla på enskilda vägar.

Bad och båt

Du får bada, förtöja din båt tillfälligt och gå iland nästan överallt, utom vid tomt eller där det är särskilt tillträdesförbud, t ex till skydd för fågellivet eller för sälarna. Annars gäller samma hänsynsregler som vid camping. Du får endast förtöja tillfälligt vid annans brygga förutsatt att det inte hindrar ägaren. Är du tveksam, kontakta markägaren.

Foto: Ingemar Ahlström

Övernattning i båt bedöms ungefär som tältning.

Du får färdas med båt på havet, i sjöar och vattendrag. Observera att det kan finnas särskilda regler, t ex fartbegränsning och tillträdesförbud. Kravet på hänsyn är extra stort på dig som färdas med motorbåt.

Jakt och fiske

Jakt och fiske ingår inte i allemansrätten. Men du får fiska fritt med spö och vissa andra handredskap i våra fem största sjöar: Vänern, Vättern, Mälaren, Hjälmaren och Storsjön, samt längs kusterna. För fiske i andra

vatten krävs fiskekort eller annat tillstånd. Längs Norrlandskusten, Västkusten och Skånes sydkust ingår även andra fiskemetoder i det fria fisket. Annars omfattas inte nätfiske, angelfiske, trolling eller dragrodd av det fria fisket, och inte heller laxfiske vid Norrlandskusten. Ta alltid reda på de regler som gäller där du vill fiska! Lämna aldrig linor och krokar i naturen – de kan bli dödsfällor för djuren.

Du måste lämna djurens ungar och bon i fred och får t ex inte ta fågelägg. Det räknas som jakt. Alla vilda djur och fåglar är fredade. Jakt får bedrivas enligt bestämmelserna i jaktförordningen. Djurarter som hotas av utrotning är fridlysta, t ex alla grodor och ormar.

Inga motorfordon i terrängen

Det finns ingen motoriserad allemansrätt. Enligt Terrängkörningslagen är det förbjudet att köra bil, MC, moped och andra motordrivna fordon på barmark i terrängen. Det är inte heller tillåtet att köra med motordrivna fordon på enskilda vägar som är avstängda för motortrafik. Sådant förbud ska vara utmärkt med vägmärke eller på annat tydligt sätt.

Foto: Ingemar Ahlström

Skyddad natur

Det här är symbolen för lag-skyddad natur, t ex natur-reservat och nationalpark. Där gäller vanligen särskilda regler.

Mer information om allemansrätten finns på Naturvårdsverkets hemsida

www.naturvardsverket.se

Där finns även en förteckning över informations-material om allemansrätten som kan beställas från Naturvårdsverket.

Beställning:

E-post: natur@cm.se

Tel: 08-505 933 40

Fax: 08-505 933 99

